

Toplantı : 18 CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 884

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu Raporu. (M. Meclisi : 1/145; C. Senatosu : 1/618)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 246)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1912

29 . 1 . 1979

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 23 . 1 . 1979 tarihli 38 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 30 . 5 . 1978 tarihinde Başkanlıkça Dışişleri Komisyonuna havale edilmiş ve Genel Kurulun 18, 23 . 1 . 1979 tarihli 37 ve 38 nci birleşimlerin le görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 246)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101-264/02312

25 . 5 . 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı 10 . 5 . 1978 tarihinde kararlaştırılan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti arasında Trakya hududunun işaretlenmesi hakkında anaprotokol ile eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğu ilişkin kanun tasarısı ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Orhan Eyüboğlu
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Başbakan Vekili

GEREKÇE

Bilindiği gibi, Trakya'daki Türk - Yunan hududu Lozan Antlaşmasının 2 nci maddesiyle tarif edilmiş ve bu antlaşmanın 5 nci maddesi uyarınca kurulan Tahdidi Hudut Komisyonunun tanzim ettiği 3 Kasım 1926 tarihli protokol ile arazi üzerinde tespit olunmuştur.

Tahdidi Hudut Komisyonunun mesaisini tamamlamasından bu yana Türk - Yunan hududu boyunca bir yeniden işaretleme çalışması yapılmamış, zaman zaman ortaya çıkan sorunların mevzii ve geçici olarak halli cihetine gidilmiştir. Bu arada Lozan Antlaşması gereğince hududun büyük bir kısmını oluşturan Meriç nehrinin akışını düzenleme çalışmaları çerçevesinde, hudut hattının da ıslahını amaçlayan bazı çalışmalar yapılmış ve belgeler imzalanmışsa da, bunların uygulamaya intikali çeşitli nedenlerle mümkün olamamıştır.

Hudut işaretlerinde zamanın meydana getirdiği tahribata ilaveten Meriç nehrinin sık sık yatak değiştirmeye ve taşkınlara müsait arazi şartlarında akması hududun zamanla bir çok bölgede belirsiz hale gelmesine yol açmıştır. Bu durum siyasal, ekonomik ve askeri yönlerden bazı sakıncalar yaratmakta ve bir yandan da sık sık hudut ihtilaflarının doğmasına neden olmaktadır.

1926 yılında zamanın tekniği ve usullerine göre tanzim edilen hudut haritalarının da, değişmiş bulunan bugünkü arazi şartlarına sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesinde güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Öte yandan, komşularımızın hemen tamamı ile ortak hudutlarımız yeniden işaretlenmiş bulunmaktadır.

Türk - Yunan hududunun da yeniden işaretlenmesi için Yunanistan ile 9 Aralık 1971 tarihinde imzalanan anaprotokol ve ekleri bir yandan bu eksikliği ve hududun belirsiz hale gelmiş olmasının yarattığı sorunları gidermek amacına matuf bulunmakta, bir yandan da 1950 yıllarında başlayarak bu ülke ile gerek Meriç nehrinin gerek hudut hattının düzenlenmesi için yürütülen çeşitli seviyedeki temaslarda tespit olunan esasları yansıtmaktadır.

Söz konusu protokol ve eklerinin onaylanması ve yürürlüğe konması suretiyle Türk - Yunan hududunun da modern usullerle yeniden işaretlenmesi ve dolayısıyla hudut hattının halihazır durumunun yaratmakta olduğu ve yaratmak istidadında bulunduğu çok yönlü sorunlara köklü bir çözüm getirilmesi mümkün olacaktır.

CUMHURİYET SENATOSU GENEL SEKRETERLİĞİ

Kanunlar Müdürlüğü

1 . 2 . 1979

TASARI VEYA TEKLİFİN

Sıra Sayısı	ÖZETİ
M. M. C. S. 246	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol İle Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.

MİLLET MECLİSİNDE KALDIĞI SÜRE : 3 aydan fazla.

CUMHURİYET SENATOSUNDA KALACAĞI SÜRE : 3 ay.

SÜRENİN BİTİŞ TARİHİ : 30 Nisan 1979

TASARI VEYA TEKLİFİN HAVALA EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR, TANINAN SÜRE (Gün)

1 — Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Kom. 10 gün.

2 — Gündeme 4 . 2 . 1979

Dışışleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışışleri, Turizm ve Tanıtma
Komisyonu
Esas No. :
Karar No. :

2 . 2 . 1979

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisinin 23 . 1 . 1979 tarihli 38 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ilişkin Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 2 . 2 . 1979 tarihli toplantısında Dışışleri Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma, İçişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanlıkları temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde de izah edildiği gibi, Lozan Barış Antlaşması gereğince Trakya'daki Türk - Yunan hududunu tarif ve tespit eden 3 Kasım 1926 tarihli protokolü ve eklerinin tanziminden bu yana geçen süre içinde, Meriç nehrinin sık sık yatak değiştirmesi hududun zamanla bir çok bölgede belirsiz hale gelmesine yol açmıştır. Bu durum ise siyasal, ekonomik ve askeri yönlerden bazı sakıncalar yaratmakta ve hudut ihtilaflarına neden olmaktadır. Bütün bu sakıncaları gidermek amacı ile 9 Aralık 1971 tarihinde Yunanistan ile hududun yeniden işaretlenmesini öngören Anaprotokol ve ekleri imzalanmış olup, iki ülke arasındaki hududun belirsiz hale gelmiş olmasının yarattığı sorunları gidermek amacı taşımaktadır.

Tasarının ülke yararına uygun bulunduğu, Komisyonumuzca da göz önünde bulundurularak, Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmesine karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan ve Bu Kanunda Sözcü
Samsun
Ziya Gökalp Mülâyim

Başkanvekili
Tabii Üye
Selâhattin Özgür
Toplantıda bulunamadı

Kâtip
Edirne
Süleyman Sırrı Ergun

Üye
Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Metin Toker

Üye
Ankara
Uğur Alacakaptan
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Ankara
Ergün Ertem

Üye
İzmir
Şeref Bakşık
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Ankara
Atıf Benderlioğlu

Üye
Giresun
Hayrettin Erkmen

Üye
İstanbul
Erdoğan Adalı
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Manisa
Oral Karaosmanoğlu

Üye
Çorum
Safa Yalçuk
Toplantıda bulunamadı.

Üye
İstanbul
Besim Üstünel
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Tabii Üye
Ahmet Yıldız

Üye
Tekirdağ
Orhan Öztrak
Toplantıda bulunamadı.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 7 Aralık 1971 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile ekleri idari ve teknik protokollerin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 7 Aralık 1971 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile ekleri idari ve teknik protokollerin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ, TURİZM VE TANITMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

10.5.1978

Başbakan Y. Devlet Bakanı <i>O. Eyüboğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>O. Eyüboğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Prof. Dr. T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Dr. F. Sükan</i>
Devlet Bakanı <i>H. Çetin</i>	Devlet Bakanı <i>E. Akova</i>	Devlet Bakanı <i>Dr. L. Doğan</i>	Devlet Bakanı <i>S. Yıldız</i>
Devlet Bakanı <i>A. R. Septioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>M. Kılıç</i>	Devlet Bakanı <i>A. Şener</i>	Adalet Bakanı <i>M. Can</i>
Milli Savunma Bakanı <i>H. E. Işık</i>	İçişleri Bakanı <i>İ. Özyadınlı</i>	Dişşleri Bakanı <i>Prof. G. Ökçün</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>
Milli Eğitim Bakanı <i>N. Uğur</i>	Bayındırlık Bakanı <i>S. Elçi</i>	Ticaret Bakanı <i>T. Köprülüler</i>	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı <i>Dr. M. Tan</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>T. Mataracı</i>	Ulaştırma Bakanı <i>G. Öngüt</i>	Gıda-Tar. ve Hay. Bakanı <i>M. Yüceler</i>	Çalışma Bakanı <i>A. B. Ersoy</i>
Sanayi ve Tek. Bakanı <i>O. Alp</i>	İşletmeler Bakanı <i>Prof. Dr. K. Bulutoğlu</i>	En. ve Tabii Kay. Bakanı <i>Doç. Dr. D. Baykal</i>	Turizm ve Tan. Bakanı <i>A. Coşkun</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>A. Karaarslan</i>	Köy İşleri ve Koop. Bakanı <i>A. Topuz</i>	Orman Bakanı <i>V. İlhan</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>Y. Çakmur</i>
Sosyal Güvenlik Bakanı <i>H. İşgüzar</i>	Kültür Bakanı <i>Doç. Dr. A. T. Kışlalı</i>	Yerel Yönetim Bakanı <i>M. Özdemir</i>	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE YUNANİSTAN KRALLIK HÜKÜMETİ ARASINDA
TRAKYA HUDUDUNUN İŞARETLENMESİ HAKKINDA ANAPROTOKOL

TÜRK HÜKÜMETİ İLE YUNAN HÜKÜMETİ :

Lozan Barış Andlaşması gereğince, Türk - Yunan hududunu tarif ve tespit eden 1926 Protokolü ve eklerinin tanziminden bu yana geçen süre içinde, Meriç ve Arda nehirlerinin yataklarında bazı değişiklikler olduğunu, arazi üzerinde halen mevcut hudut işaretlerinin yetersiz bulunduğunu ve bu durumun taraflar arasında hudut anlaşmazlıkları yarattığını dikkate alarak,

Hududun 1926 Protokolüne göre işaretlenmesi, ihyası ve bahse konu Protokol esaslarına ve modern usullere dayanan, ayrıca yeni hudut işaretlerini de kapsayacak yeni haritalar yapılması için aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE : I

a) Türk - Yunan hududu, 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Barış Andlaşması ve buna dayanan 3 Kasım 1926 tarihli Protokol ve ekleriyle tespit ve tarif edilmiştir.

b) Âkit Taraflar, bütün Türk - Yunan Trakya Hududunun, şekil ve ebatları beşinci maddede kurulması öngörülen Müşterek Komisyon tarafından tespit olunacak hudut işaretleriyle 1926 Protokolü ve eklerine göre müştereken işaretlenmesi hususunda anlaşmışlardır.

c) Kara ve nehir hudut işaretleri Türk - Yunan - Bulgar hududu başlangıç noktasından itibaren Meriç'in denize döküldüğü yere kadar sıra ile numaralanır.

MADDE : II

Bu Protokoldeki «hududun işaretlenmesi» deyimi aşağıdaki anlamda kullanılmıştır :

a) Lozan Andlaşması, 1926 tarihli Protokol ve eklerine göre, Trakya bölgesinde kara ve nehir hududu ile Meriç'in denize döküldüğü bölgedeki deniz hudut hattının tespiti, kontrolü ve ihyası.

b) «a» fıkrasında belirtilen hudut hattının gerekli hudut işaretleri ile tespiti ve işaretleme belgelerinin modern usullere göre düzenlenmesi.

MADDE : III

1926 Protokolü ve eklerine göre;

a) Taraflar arasında taksime uğramış nehir içindeki adaların şekil değiştirmeleri dikkate alınmadan 1926 hududu aynen işaretlenecektir.

b) Taraflardan birisine bırakılmış bulunan adaların şekil değiştirmeleri halinde ise; adaların 1926 hududunu taştan kısımları, taşıdığı taraf devletine ait olacaktır.

c) Mevcut olmayıp sonradan teşekkül eden adaların aidiyeti 1926 hudut hattı ile tayin olunacaktır.

MADDE : IV

a) Âkit Taraflar, 1926 tarihli Protokol ile bu Protokolün eklerine uygun olarak hudut çizgisinden itibaren her iki tarafa doğru ikişer kilometre (arazi şartlarının gerektirdiği yerlerde daha geniş) olmak üzere dört kilometre genişliğindeki (arazi şartlarının gerektirdiği yerlerde daha geniş) bir hudut şeridinin (1/10.000 ölçekli ve üzerinde sınır çizgisinin geçirildiği) haritası ile, hudut işaretleri protokolleri gibi modern işaretleme belgeleri tanzim etmek hususlarında anlaşmışlardır.

b) Bu haritaların fotogrametrik yolla yapımı için müşterek bir nirengi ağı kurulacaktır.

Kurulacak nirengi ağı, 1926 Protokolünde mevcut geodezik noktalarını da kapsayacaktır.

Nirengi ağının hesabında, evvelce yapılmış olan müşterek çalışmalar neticesinde ortaya çıkan birinci derece nirengi ağını iki memleket nirengi ağlarına bağlayan geodezik unsurlardan faydalanılacaktır. Bu bilgiler arasında çelişme görüldüğü takdirde, Müşterek Komisyonun tespit edeceği diğer usuller uygulanır.

MADDE : V

Türk - Yunan hududunun işaretlenmesi ile ilgili bütün çalışmaların yapılması amacıyla taraflar «Türk - Yunan Hududunu İşaretleme Müşterek Komisyonu» kuracaklardır.

Müşterek Komisyonun taraf heyetlerinin her biri şu şekilde kurulacaktır.

- Bir Başkan
- Yedi üye (ikisi eksper üye)
- Bir sekreter
- Bir tercüman

Her bir heyet gereken sayıda eksper müşavir olabilir.

Müşterek Komisyon taraf ülkelerinde sıra ile toplanır.

Müşterek Komisyon, toplantılarının yeri ve gündemini önceden kararlaştırır.

Müşterek Komisyon, teknik konularla ilgili meselelerin görüşülüp çözümlenmesi için, gerektiğinde iki taraf heyetlerine dahil asli üyeler ile eksper müşavirlerden eşit sayıda elemanın katılacağı altkomisyonları yetkili kılabilir.

MADDE : VI

Türk - Yunan Hududunu İşaretleme Müşterek Komisyonu, işaretleme işlerini gerçekleştirmek üzere aşağıdaki görevleri yapacaktır :

- a) İşaretleme işlerini yerinde yapacak olan Türk - Yunan Teknik Çalışma Gruplarının gerekli personel ve malzeme ile sorumluluk bölgelerini tespit ve çalışmalarını kontrol edecektir.
- b) Kendi çalışma talimatını ve hududun işaretlenmesi için gerekli diğer talimatları hazırlayacaktır.
- c) Hazırlanacak işaretleme belgelerini inceleyecek, tekemmül ettirecektir. Bu suretle hazırlanan belgeler, Heyet Başkanlarınca imzalanacak ve tarafların kendi mevzuatına göre yetkili mercilerinin onayına sunulacaktır.
- d) Çalışmalar sırasında kendisine intikal eden anlaşmazlıkları çözecek ve çözemediği anlaşmazlıkların diplomatik yoldan çözümlenmesine gidecektir.
- e) Meriç nehrinin denize döküldüğü bölgedeki Türk - Yunan deniz hududunu işaretleyecektir.

MADDE : VII

Müşterek Komisyon, bu Protokolün yürürlüğe giriş gününden itibaren üç ay içinde çalışmalara başlayacaktır. Komisyonun çalışmalarını iki yıl içerisinde bitirmesi tavsiye olunur.

MADDE : VIII

- a) Huçut işaretleme çalışmalarını yapmak üzere Türk - Yunan hududu iki bölgeye ayrılacaktır.
- b) Türk - Yunan Teknik Çalışma Grupları hudut işaretleri ile nirengi noktalarının yerlerini müştereken tespit edecekler ve ölçüleri müştereken yapacaklardır.

Taraflar kendi sınırları dahilindeki hudut ve nirengi işaretlerini kendileri yapacaklardır. Dikme işleri sırasında Taraflar birbirlerini kontrol edecektir.

MADDE : IX

Hudut bölgesi haritalarının yapımı için, bütün sınır boyunca sınır çizgisinden itibaren her iki tarafa doğru ikişer kilometre (gerekli yerlerde en fazla üç kilometre) olmak üzere dört kilometre (en fazla altı kilometre) genişliğindeki hudut şeridinin hava fotoğrafları Türk ve Yunan uçakları tarafından alınacaktır.

MADDE : X

- a) Taraflardan herbiri kendi topraklarında hududun işaretlenmesi ile ilgili bütün masrafları kendileri karşılayacaktır.

- b) Birlikte yapılması gereken işler Taraflar arasında eşitlik esasına göre paylaşılacaktır.
- c) Bir Tarafça yapılması gereken işlerin anlaşmaya varmak suretiyle diğer Tarafça yapılması halinde, masraf, işin yapılmasını talep eden Tarafça ödenir.
- d) Birlikte yapılması gereken işlerin, anlaşmaya varmak suretiyle, bir Tarafça yapılması halinde, masraf, Müşterek Komisyonca Taraflar arasında eşit olarak paylaşılır.

MADDE : XI

Türk - Yunan Hududunun işaretlenmesi ile ilgili çalışmaların temel teknik prensipleri bu Protokole ek «Teknik Protokol» ile düzenlenir.

MADDE : XII

Hududu işaretleme çalışmalarına katılacak personelin sınırı geçişleri ve karşı taraf arazisindeki faaliyet ve geçici kalışları bu Protokole ek «İdari Protokol» ile düzenlenir.

MADDE : XIII

Hudut işaretlerinin muhafazası, bakımı, kontrolü ve yenilenmesi ayrı bir Protokol ile düzenlenecektir.

MADDE : XIV

Hudut olaylarının önlenmesi ve çözümü ayrı bir Anlaşma ile düzenlenecektir.

MADDE : XV

Taraflar, hududun işaretlenmesi neticesinde ortaya çıkabilecek meselelerin müştereken en kısa zamanda çözümlenmesi hususunda anlaşmışlardır.

MADDE : XVI

Bu Anaprotokol ile ekleri Protokoller Âkit Tarafların kendi mevzuatına göre onaylanacak ve onaylamayı bildiren notaların teatisi gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

Türkçe ve Yunanca olmak üzere ikişer nüsha halinde imzalanan bu Anaprotokol ile ekleri Protokollerin her iki dildeki metinleri aynı derecede geçerlidir.

Âkit Taraflar, işbu Protokollerin Türkçe ve Yunanca imzalı metinlerinin birer nüshasını karşılıklı olarak teati etmişlerdir.

Ankara, 7 Aralık 1971

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA YUNANİSTAN KRALLIK HÜKÜMETİ ADINA

Reha Aytaman

Dışişleri Bakanlığı Kıbrıs - Yunanistan
Dairesi Genel Müdür Yardımcısı

Petros Molyviatis

Yunanistan'ın Ankara Büyükelçiliği
Müsteşarı

TÜRK - YUNAN HUDUDUNU İŞARETLEME ÇALIŞMALARINA KATILACAK PERSONELİN HUDUTTAN GEÇİŞLERİ VE KARŞI TARAF ARAZİSİNDEKİ FAALİYET VE GEÇİCİ KALIŞLARI HAKKINDA ANAPROTOKOLE EK İDARİ PROTOKOL

MADDE : 1

Trakya'daki Türk - Yunan hududunun işaretlenmesi çalışmalarının yapıldığı sürede, bu çalışmalarda görevli personelin huduttan geçişi aşağıdaki esaslara göre yapılacaktır :

a) Türk - Yunan Hududunu İşaretleme Müşterek Komisyonu (Bundan sonra Müşterek Komisyon olarak anılacaktır.) mensupları, üçüncü maddede belirtilen hudut bölgesi içinde yapılan işleri kontrol etmek ve gerektiğinde çalışmalarda bulunmak için müteaddit giriş vizesini havi milli pasaportlarla hududu herhangi bir noktadan geçebilirler.

Hududu geçiş yeri ve zamanı, Müşterek Komisyondaki Taraf Heyet Başkanlarınca önceden müştereken kararlaştırılacaktır. Taraf Heyet Başkanları keyfiyeti, en az 48 saat önce kendi hudut makamlarına bildireceklerdir.

b) Türk - Yunan Teknik Çalışma Grupları mensupları, görevlendirildikleri bölgede, bu protokola ek 1 numaralı örneğe uygun, hudut makamlarının resmi mühür ve imzasını havi, Türkçe ve Yunanca olarak düzenlenmiş «geçiş belgeleri» ile hududu her noktadan geçebilirler.

1. Teknik Çalışma Gruplarının, çalışmaların başlanışındaki buluşma zamanı ile sınırı geçiş noktaları Müşterek Komisyondaki Heyet Başkanlarınca kararlaştırılır. Keyfiyet Başkanlarca kendi hudut makamlarına bildirilir.

2. Çalışmaların devam ettiği sürede, huduttan geçiş zamanı ve geçiş noktaları, geçişten bir önceki çalışma gününde, tarafların Teknik Çalışma Grup Başkanlarınca kararlaştırılır. Durum Grup Başkanlarınca kendi hudut makamlarına bildirilir.

3. Herhangi bir sebeple çalışmalara ara verilmesi halinde, çalışmaların tekrar başlaması için huduttan geçiş zamanı ve yeri, bir tarafın hudut makamı tarafından, en az 24 saat evvel, diğer tarafın hudut makamına bildirilir ve mutabakata varıldıktan sonra geçiş yapılır.

MADDE : 2

Teknik Çalışma Grupları mensuplarının, işaretleme çalışmaları yapmak üzere hududu geçişleri karşı taraf Çalışma Grubu Başkanı veya temsilcisinin huzurunda yapılacaktır. Çalışmaların devam ettiği sürede, çalışmalarla ilgili, cins ve miktarı önceden müştereken kararlaştırılmış alet, malzeme ve vasıtalar, karşı taraf arazisine geçirilebilir.

MADDE : 3

a) Teknik Çalışma Grupları mensupları, hududun işaretleme çalışmaları devam ettiği sürece, teknik zaruretlerin gerektirmesi halinde, sınır çizgisinden 1 000 metre mesafeye kadar uzaklaşabilirler.

b) (a) fıkrasında sözkonusu şahısların Anaprotokolun (IV) ve (IX) maddelerinde belirtilen hudut bölgesi içinde 1 000 metreden fazla uzaklaşmalarına Teknik Çalışma Grup Başkanlarınca müştereken karar verilir.

c) 1926 Protokoluna ek hudut haritalarının yapımına esas teşkil eden geodezik noktalarına ve yeni kurulacak müşterek nirengi şebekesi noktalarına kadar gidilmesine, Teknik Çalışma Grup Başkanlarınca müştereken karar verilir.

d) (b) ve (c) fıkralarında belirtilmiş olan hallerde, Teknik Çalışma Grup Başkanları Hudut Geçiş Belgesine bağlı olarak Ek - 2'deki örneğe uygun özel müsaade belgesi düzenlerler.

e) Meriç nehrinin denize döküldüğü bölgedeki Türk - Yunan karasuları arasındaki hududun işaretlenmesi için, gerekli deniz araçlarının cins ve sayısı ile geçiş esasları Müşterek Komisyon tarafından kararlaştırılır.

MADDE : 4

a) Huduttan geçiş ve taraflarca yapılacak müşterek çalışmalar yalnız gündüzleri (güneşin doğuşundan batışına kadar) yapılır. Teknik Çalışma Gruplarının çalışma düzeni ile günlük ve yıllık çalışma süreleri ile haftalık çalışma programlarının düzenlenmesi Müşterek Komisyonca hazırlanacak «Teknik Çalışma Gruplarının Kuruluş ve Görevlerine Ait Talimat» da yer alacaktır.

b) Nakledilmesi sakıncalı görülen hastalar hariç hiçbir şahsın gece karşı taraf arazisinde kalmasına müsaade edilmez. Bu hastalar hakkında yetkili sınır makamlarına bilgi verilir.

MADDE : 5

a) Taraflar, kara hududunun işaretleme çalışmalarının yapılması için, Teknik Çalışma Grupuna dahil kendi personelinin gerek kendi, gerek diğer taraf topraklarında bir yerden diğer bir yere gidişlerinde lüzumlu kara nakil araçlarını temin edeceklerdir.

Kara nakil araçlarının cins ve sayısı Müşterek Komisyonca kararlaştırılacaktır.

b) Hududun nehir bölgesinde yapılacak çalışmalarda, karşı kıyıya geçiş araçları, karşı tarafa geçiş yapan tarafça, kara nakil araçları ise topraklarına geçiş yapılan tarafça sağlanacaktır.

MADDE : 6

a) Tarafların hudut makamları, çalışmalar başlamadan önce, Teknik Çalışma Grupları personel listelerini teati edeceklerdir.

Bu listelerde sıra numarası, rütbe ve unvanı, adı ve soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi, tabiiyeti, Teknik Çalışma Grupundaki görevi ile personelin çalışacağı bölgelerin sınırları, subay ise yanında bulundurduğu silahın cinsi gösterilecektir.

Listelerde ayrıca, huduttan geçirilecek kara ve yüzer nakil araçlarının cinsi belirtilecektir.

b) Teknik Çalışma Grupları mensuplarına verilecek Ek - 1'deki örneğe uygun hudut geçiş belgeleri her bir tarafın hudut makamları tarafından düzenlenecek ve vize alınması için karşı tarafın hudut makamlarına gönderilecektir. Karşı tarafın geçiş belgelerini alan hudut makamları, bu belgelerin işlemlerini, belgeleri alış tarihinden itibaren en geç dört iş gününde tamamlayarak iade edecektir.

c) Bu belgeler yalnız, çalışmaların yapıldığı süre içinde ve üzerlerinde yazılı tarihe kadar geçerli olacaktır.

d) Teknik Çalışma Grupları mensuplarından birinin herhangi bir sebeple çalışmalara katılmaması halinde, yerine ilgili makamlarca başkası görevlendirilecektir. Yeni görev alan kimseye ait geçiş belgesinin hazırlanması ve vizesi için yukarıda belirtilen işlem uygulanacaktır.

e) Teknik Çalışma Grupları mensupları, diğer taraf topraklarında bulunduğu müddetçe, geçiş belgelerini daima yanlarında bulundururlar ve bu belgeleri karşı tarafın Grup Başkanı veya temsilcisine göstermek suretiyle hududu geçerler.

f) Geçiş belgesinin kaybolması halinde, durum ilgili hudut makamınca diğer tarafın hudut makamına derhal bildirilecek ve yeni belge düzenlenerek diğer tarafın hudut makamına vize için gönderilecektir.

MADDE : 7

Teknik Çalışma Gruplarına mensup askeri şahıslar, diğer tarafın topraklarındaki çalışmalar esnasında üniformalı olarak vazife görebilirler. Subaylar şahsi silahlarını üzerlerinde taşıyabilirler.

MADDE : 8

a) Teknik Çalışma Grupları mensupları çalışmaların devam ettiği süre içinde, beraberlerinde lüzumlu ve bir günlük şahsi ihtiyaçlarına yetecek miktarda, yiyecek, içecek (alkolsüz içkiler), tütün mamulleri ile ilaçlarını karşı taraf arazisine götürebilirler.

b) Tarafların kendi mevzuatına göre ithali ve ihracı yasaklanmış malzeme ve maddelerin sınırdan geçirilmesi yasaktır.

MADDE : 9

- a) Teknik Çalışma Grupları mensupları tarafından karşı taraf arazisine geçirilen nakil araçları, aletler, malzeme ve madde (8. a) da belirtilen maddeler tarafların mevzuatına göre kontrole tabi tutulabilir.
- b) Karşı tarafın arazisine geçirilen bütün malzeme ile sarfedilmemiş olan şahsi ihtiyaç maddeleri, sahiblerinin dönüşlerinde geri götürülecektir.
- c) Şahıslarla araçların ve malzemenin yukarıdaki esaslara uygun olarak sınırdan geçişi ve dönüşü Teknik Çalışma Grup Başkanları veya temsilcileri tarafından sağlanacaktır.

MADDE : 10

- a) Hudut işaretleme çalışmaları süresince taraflardan her biri kendi arazisinde çalışan karşı taraf personelinin güvenliğini sağlamaktan sorumludur.
- b) Tarafların hudut makamları yukarıda sözü edilen personele çalışmalarında gereken kolaylığı gösterecek ve engelsiz çalışmalarını sağlayacaklardır.

MADDE : 11

Teknik Çalışma Grupları, hudut işaretleme çalışmaları esnasında kısımlara ayrılarak hudut hattının iki tarafında çalışmaları halinde, menzili en fazla 5 mil olan telsizlerden faydalanabilirler.

Telsiz cihazları, Teknik Çalışma Grup Başkanlarının mutabakatı ile, taraflarca eşitlik esasına göre temin edilir.

MADDE : 12

- a) Müşterek Komisyon ile Teknik Çalışma Grupları mensupları tarafların arazisinde kaldıkları süre içinde, yalnız sınır hattının işaretlenmesi işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili faaliyetlerden bulunabilirler.
- b) Arazisinde çalışan memleketin mevzuatına ve âdetlerine aykırı her türlü faaliyet yasaktır. Aykırı faaliyetlerde bulunanların geçme belgeleri iptal edilir. Bu gibi haller Müşterek Komisyona bildirilecektir.

MADDE : 13

Karşı tarafın arazisinde cezayı gerektiren faaliyetlerde bulunan şahıslar, suçu işledikleri tarafın yürürlükteki kanunlarına göre işleme tabi tutulacaktır.

MADDE : 14

Sınır işaretleme işlerinde çalışan personelden herhangi birinin bir kaza sonunda yaralanması veya ölmesi halinde, zarar görenin uyuşunda bulunduğu devlet, diğer devlete rücu etme hakkına sahiptir.

Böyle bir durum karşısında yargılama yetkisi kazanın cereyan etmiş olduğu memleketin mahkemelemesine aittir.

Ankara, 7 Aralık 1971

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

Reha AYTAMAN
Dışişleri Bakanlığı
Kıbrıs - Yunanistan Dairesi
Genel Müdür Yardımcısı

YUNANİSTAN KRALLIK HÜKÜMETİ
ADINA

Petros MOLYVIATIS
Yunanistan'ın Ankara Büyükelçiliği
Müşteşarı

HUDUT GEÇİŞ BELGESİ

Belge numarası :
Askeri rütbesi :
Soyadı :
Adı :
Babasının adı :
Doğum tarihi :
Tabiiyeti :
Vazifesi (ihtisası) :
Şahsi silahı :
Nakil vasıtasının cinsi :

İşbu belgenin hamüli . . . . . ile . . . . . arasındaki bölgede faaliyette bulunan Türk - Yunan Hududunu İşaretleme Teknik Çalışma Grubunun mensubudur.

Adı geçen . . . . . tarihli İdari Protokol esaslarına göre huduttan geçişine ve hudut hattından itibaren her iki tarafa doğru birer kilometrelik hudut bölgesinde işaretleme çalışmaları yapmasına müsaade edilmiştir.

Bu belge sahibi, Teknik Çalışma Grup Başkanlarının vereceği özel belge ile huduttan 1 000 metreden daha fazla uzaklaşabilir.

İşbu belge sahibine görevinin yürütülmesinde kolaylık gösterilmesi rica olunur.

Bu belge / 197 tarihine kadar geçerlidir.

Türkiye Cumhuriyeti
.....

/ / 197
(İmza, mühür)

İşbu belgenin müddeti / / 197 tarihine kadar uzatılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
.....

/ / 197
(İmza, mühür)

Yunanistan Krallığı
.....

/ / 197
(İmza, mühür)

Yunanistan Krallığı
.....

/ / 197
(İmza, mühür)

ÖZEL MÜSAADE BELGESİ

..... sayılı geçiş belgesini taşıyan ..... hududu işaretleme çalışmalarında bulunmak üzere geçiş belgesinde belirtilmiş olan bölge içinde ..... tarihinden ..... tarihine kadar huduttan ..... metre uzaklaşabilir.

Teknik Çalışma Grubu Türk
Başkanı

/ / 197
(İmza, mühür)

Teknik Çalışma Grubu Yunan
Başkanı

/ / 197
(İmza, mühür)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE YUNANİSTAN KRALLIK HÜKÜMETİ ARASINDA
TRAKYA HUDUDUNUN İŞARETLENMESİ HAKKINDAKİ ANA PROTOKOLA EK TEKNİK
PROTOKOL

Âkit Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti arasında «Türk - Yunan Trakya hududunun işaretlenmesi» hakkında Ana Protokolün XI nci maddesi gereğince, yapılacak çalışmaların temel teknik prensiplerini işbu Teknik Protokol ile aşağıdaki şekilde düzenlemişlerdir:

MADDE - I

24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Andlaşması ve buna dayanan 3 Kasım 1926 tarihli Protokol ve eklerine göre tarif ve tespit edilen hudut hattının işaretlenmesi ve işaretlenen hudut hattının yeniden tanzim edilecek 1/10.000 ölçekli yeni hudut haritalarına geçirilmesi için Ana Protokolün V nci maddesinde kurulması öngörülen TÜRK - YUNAN HUDUDUNU İŞARETLEME MÜŞTEREK KOMİSYONU aşağıdaki işleri yapacaktır:

- a) Yapılacak talimatlara göre taraflarca kendisine sunulacak projelerden (Ana şebeke ile tali derece) müşterek nirengi ağı projesini tanzim edecektir.
- b) Hudut ve nirengi işaretlerinin şekil, ebat ve evsafı ile dikilme esaslarını tespit edecektir.
- c) 1/10.000 ölçekli haritalardan faydalanarak fotomekanik yolla 1/25.000 ölçekli hudut haritalarının yapılmasını temin edecektir.
- d) Türk - Yunan hududunu, iş hacmi ve yapılacak işin mahiyeti bakımından (hava fotoğrafları ve harita kıymetlendirilmesi dışında), eşit iki çalışma bölgesine ayıracaktır.
- e) Çalışma bölgelerindeki teknik çalışmaları yürütmek üzere, (ekteki şemaya göre) Türk - Yunan Teknik Çalışma Gruplarını kuracak ve bunların çalışmalarını kontrol ve koordine edecektir.
- f) Meriç nehrinin denize döküldüğü bölgedeki Türk - Yunan müşterek deniz hudut hattının başlangıç noktasıyla istikâmetini belirtmek maksadıyla gece ve gündüz mümkün olan en uzak mesafeden gözükebilecek şekilde uygun sistemi seçecek ve bunların uygulanmasını sağlayacaktır.
- g) Modern usullerle hazırlanacak hudut işaretleme belgelerini inceleyecek, tekemmül ettirecek ve tarafların kendi mevzuatına göre yetkili mercilerinin onayına sunacaktır.
- h) Hudut çizgisinden itibaren her iki tarafa doğru ikişer kilometreden daha geniş olarak hava fotoğrafı alınacak ve haritası yapılacak bölgeleri tespit edecektir.
- i) Ana Protokol ve eki işbu Protokol ile İdari Protokol hükümleri gereğince kendisine verilen diğer bütün görevleri yerine getirecektir.

MADDE - II

Bu protokolün birinci maddesinde öngörülen çalışmaların yapılması için, Müşterek Komisyonca aşağıdaki teknik talimatlar hazırlanacaktır:

- a) Hudut hattının işaretlenme çalışmaları için, teknik esasları da ihtiva eden Teknik Çalışma Gruplarının kuruluş ve görevlerine ait talimat.
- b) Hudut işaretlerinin şekil, ebat, evsaf ve dikilme esasları hakkında talimat.
- c) Harita yapımına esas olacak (arazi ve büro) geodezik çalışma talimatı.
- d) Harita alımı gayesi ile yapılacak uçuşlara ait esasları, uçuş programlarını, hava fotoğraflarının alınması ile ilgili teknik icapları ihtiva eden uçuş ve fotoğraf alım talimatı.
- e) Fotogrametrik kıymetlendirme, hudut haritalarının yapımı için gereken arazi kontrolü ve topografik bütünleme, tersim ve baskı esaslarını tespit eden harita yapım talimatı.
- f) Meriç nehrinin denize döküldüğü bölgedeki Türk - Yunan deniz hududunun işaretlenmesine ait talimat.
- g) Modern işaretleme belgelerinin (hudut tarif protokolü, nokta protokolleri, nirengi noktalarına ait kot, koordine ve değer cetvelleri kitabı gibi) form ve muhtevasını tespit eden talimat.
- h) Meydana çıkacak durumlara göre, lüzumlu görülecek diğer talimatlar.

MADDE - III

Türk - Yunan Teknik Çalışma Grupları, yapılacak işlerin hacim ve mahiyeti de dikkate alınarak yeterli teknik personel ve araçtan teşkil edilecektir.

Emri altındaki ekiplerin çalışmalarının kontrol ve koordinasyonu ile görevli Teknik Çalışma Gruplarının herbiri :

a) Türk - Yunan hudut hattını müştereken tespit ve işaretleme ile görevli Aplikasyon ve Hudut İşaretleri Dikme Karma Ekiplerini,

b) Koordineli bir şekilde çalışmak üzere kendi arazisinde nirengi işaretlerini inşa edecek ve ölçülerini yapacak Türk ve Yunan Taraf Nirengi Ekiplerini ihtiva edecektir.

Müşterek ve koordineli olarak yapılacak çalışmaların esasları ikinci madde (a) fıkrasındaki talimat ile düzenlenecektir.

Türk - Yunan Teknik Çalışma Grupları, kendi çalışmalarından Müşterek Komisyona karşı sorumludur. Çalışma Grupları, çalışmalar sırasında birbirleri ile koordinasyon yapacaklardır.

Teknik Çalışma Gruplarının karşılıklı koordineli çalışmaları esnasında, aralarında çıkacak meseleler ve Teknik Çalışma Gruplarının çalışmaları esnasında kendi bünyeleri içinde halledemedikleri ihtilâflar, halledilmek üzere Müşterek Komisyona havale edilecek, ihtilâflı hususlar atlanarak çalışmalara devam edilecektir.

MADDE - IV

Türk - Yunan Teknik Çalışma Grupları hudut işaretlerinin yerlerini müştereken tespit edecekler ve gereken ölçüleri müştereken yapacaklardır.

Taraflardan herbiri, kendi sınırları dahilindeki hudut ve nirengi işaretlerini kendileri yapacaklardır. Dikme işleri sırasında taraflar birbirlerini kontrol edeceklerdir.

Birlikte yapılması gereken işler, taraflar arasında eşitlik esasına göre paylaşılacaktır.

MADDE - V

Geodezik Çalışmalar :

1/10 000 ölçekli haritaların yapılmasına esas olacak bütün geodezik çalışmaların genel prensipleri şunlardır :

a) 1/10.000 ölçekli haritaların kıymetlendirilmesi, hazırlanabilmesi için müşterek ana nirengi ağı (I ve II nci derece) ve bunun teksifine yeterli sayıda (III ve IV ncu derece) nirengiler koordineli bir şekilde tesis edilecektir.

b) Yukarıda (a) fıkrasında öngörülen I ve II nci derecedeki ana nirengi ağı, hudut hattı boyunca her iki tarafı kapsayacak ve evvelce müştereken ölçülen iki memleketin I nci derece nirengi ağını bağlayan, I nci derece nirengi noktalarını da ihtiva edecek şekilde tesis edilecektir.

c) 1926 Protokolü eki haritaların yapımına esas alınan nirengi noktaları ihya ve tesis edilecek ve kurulacak müşterek ana şebeke ağına imkân nispetinde ihâl olunacaktır.

d) Teknik Çalışma Grupları, işbu protokolün birinci maddesinin (a) fıkrasında bahis konusu müşterek projenin uygulanmasına aynı zamanda başlayacaklardır.

Müşterek nirengi şebekesi projesinin arazide koordineli olarak gerçekleşmesinden sonra, taraflardan herbiri, topraklarındaki nirengi noktalarının açılarını kendileri ölçecek, yatay ve düşey açı ölçülerinin sonuçları aynı anda teati edilecektir.

e) Nirengi noktalarının zemin altı ve zemin üstü şekilleri, bunların arasındaki mesafeler, düşey ve yatay açıların ölçme metodu, kullanılacak aletlerin tipi, ölçü sıhhat dereceleri, kullanılacak matbu rasat karneleri ve hesap çizelge örnekleri, geodezik çalışma sürelerinin uygulama müddetleri, hava işaret türlerinin şekil ve evsafı, nirengi noktalarının hesap metotları, çıkış (sıra) sistemleri, hesap sıhhat dereceleri gibi çalışmalar Müşterek Komisyonca hazırlanacak geodezik çalışma talimatı ile tespit edilecektir.

f) I nci ve II nci derece şebeke ağının, nirengi noktalarına ait zemin altı işaretleri çok sağlam ve en az üç yardımcı röperli olarak tesis edilecektir.

g) Nirengi noktalarının ve gerekli hudut işaretlerinin coğrafi koordinatları (,) Hayford Elipsoidi ile, düz koordinatlar ise (,) Gause - Kruger projeksiyonu (UTM) sistemine göre hesaplanacaktır.

h) Yukarıdaki koordinatların hesapları Avrupa mebdaine (DATUM) göre yapılacaktır. Kurulacak nirengi ağının hesabında, evvelce yapılmış olan müşterek çalışmalar neticesinde ortaya çıkan I nci derece nirengi ağını, iki memleket nirengi ağlarına bağlayan geodezik unsurlardan faydalanılacaktır. Bu bilgiler arasında çelişme görüldüğü takdirde, Müşterek Komisyonun tespit edeceği diğer usuller uygulanır.

Taraflar, nirengi noktalarına ait hesapları münferiden yapacaklardır. Müşterek nirengi ağına ait nirengi noktalarının değerleri dengelendikten sonra karşılıklı olarak kontrol edilecek ve aynı anda teati edilecektir.

i) Nirengi noktalarına ait kotların hesabı, iki memleketin birinci derece nivelman şebekelerinin kotlarına dayanacaktır.

Yukarıdaki şebekelerde, Pazarkule-Kastanea, İpsala köprüsü (Kıpon) ve Enez (Enos) bölgesinde her iki memleket nivelman şebekelerinin uzatılması ile bağlantılar yapılacaktır. Meydana çıkacak farklara göre, Müşterek Komisyon gereken tedbiri alacaktır.

MADDE - VI

Hava Fotoğraflarının Alınması :

a) 1/10 000 ölçekli haritaların yapımı için, nirengi ve hudut işaretlerinin tesis ve tespitinden sonra taraflarca hudut hattının boydan boya yeterli ileri ve yan bindirmeli hava fotoğrafları çekilecektir. Hava fotoğraflarının çekimi sırasında uçaklarda ve fotoğraf laboratuvarlarında tarafların gözlemcileri bulunacaktır.

b) Müşterek Komisyonun hazırlayacağı uçuş programının uygulanması için gerekli müsaadeler, zamanında her iki tarafca diplomatik yoldan alınacaktır. Hava fotoğraflarının çekimi her iki tarafca aynı zamanda ve belirli bir süre içinde yapılacaktır.

c) Hava fotoğraflarının alınması için yapılacak uçuşlar sırasında, uçakta yalnız bir fotoğraf kamerası bulunacaktır. Taraf gözlemcileri her uçuştan evvel bu durumu kontrol edeceklerdir.

d) Tarafların gözlemcileri film banyo ve işlemleri sırasında da hazır bulunacaklar ve Anaprotokolün IX ncu maddesince tespit edilen şerit dışında kalan ve kendi memleket arazisini gösteren kısımları sileceklerdir.

MADDE - VII

Harita Yapımı :

a) Taraflardan herbiri, çekilen hava fotoğraflarını esas alarak hudut çizgisinden itibaren her iki tarafa doğru ikişer kilometre (arazi şartlarının gerektirdiği yerlerde daha geniş olmak üzere dört kilometre genişliğindeki (arazi şartlarının gerektirdiği yerlerde daha geniş) hudut şeridinin boydan boya havai fotogrametrik metotla 1/10 000 ölçekli hudut haritasını ayrı ayrı yapacaklardır. Fotogrametrik kıymetlendirme işlemleri üst dereceli (birinci veya ikinci derece) stereoskopik kıymetlendirme aletleri ile yapılacaktır.

b) 1/10 000 ölçekli harita arz ve tülde 3'x3'ebadında olacak, birer kilometrelik (x, y) grid şebekesi çizilecek, harita çerçevesinde 30'lik gratiküller gösterilecektir. paftaların köşe değerleri (p) ile içerisindeki nirengi noktalarının coğrafi koordinat kıymetleri, düz (x,y) tanvıl hesabı yapılmak sureti ile haritalarda kullanılacaktır.

c) Haritaların yapımında kullanılacak dilim başlangıç (merkez) meridiyeni, 27 derecelik dilim esasında olacak, dilim genişliği, tarafların kullandıkları (3° ve 6°) dilim genişliğinin mahzur ve faydaları taraflarca önceden incelendikten sonra, Müşterek Komisyonca tespit edilecektir.

d) Arazinin morfolojik durumu (röliefi) beş metrelik esas ve gerektiği yerlerde ikibuçuk metrelik yardımcı münhanilerle gösterilecektir.

e) Harita üzerindeki detayların gösterilmesinde kullanılacak özel işaretler, STANAG 2202'nin 1/25.000 ölçekli haritalar için öngördüğü esaslara göre olacaktır. STANAG 2202'nin kifayetsiz geldiği yerlerde, müşterek özel işaretlerin kullanılması ve harita paftalarının numaralanması Müşterek Komisyonca tespit edilecektir.

f) Harita üzerindeki meskûn yerlerin, dağların, nehirlerin ve diğer yerlerin isimlerinin hepsi, ait oldukları Devletin resmi isimleri ile yazılacaktır. Meriç adı her iki lisanda yazılacaktır.

g) Pafta içindeki isimlerin yazılması her iki lisanda olacaktır. Türk arazisinde, yukarıda Türk harfleri ile Türk adı, aşağıda aynı ad Yunan harfleri ile daha küçük puntolarla, Yunan arazisinde ise, yukarıda Yunan adı Yunan harfleri ile, aşağıda aynı ad Türk harfleri ile daha küçük puntolarla yazılacaktır. İşaret ve kenar bilgileri her iki lisanda olacaktır. Başlığın yazılış şekli Müşterek Komisyonca tespit edilecektir.

h) Haritalara, hudut şeridi dışında kalan ve müşterek şebekeye giren nirengi noktaları da konacaktır.

i) Her bir taraf, havai fotogrametrik metodla, şekil ebad ve vasıfları değişmeyen şeffaf malzeme üzerine, bütün hudut bölgesinin renkli paftasını yapacaktır. Bunların birer kopyaları, taraflarca münferiden kontrolleri yapılmak üzere teati edilecektir. Teati zamanı ile usulü Müşterek Komisyonca tespit edilecektir.

Böylece hazırlanan paftalar, her iki tarafça kendi arazilerinde müstakilen işbu Protokolün 2 nci maddesi (e) fıkrasındaki talimat çerçevesi içinde topografik bütünleme çalışmaları yapıldıktan sonra, Müşterek Komisyonca aynı zamanda sunulacaktır.

Müşterek Komisyon, yukarıda adı geçen talimat uyarınca bürodâ karşılaştırma esnasında giderilebilen farkları giderecek ve bürodâ giderilemeyen farkların arazide müştereken hallini çalışma gruplarınca sağlayacaktır.

j) Yukarıdaki paragraftaki işlerin tamamlanmasından sonra, orijinal şeffaf harita paftaları tersim ve basılmak üzere Müşterek Komisyonca paraf edilecektir. Paraf edilen paftaların ilk basımları yapıldıktan sonra Müşterek Komisyonca son kontrol yapılacak ve nihai olarak basılması konusunda mutabakata varılınca, her iki tarafça ikişer orijinal nüsha halinde imzalanacak ve tarafların kendi mevzuatına göre yetkili mercilerinin onayına sunulacaktır.

k) Tarafların eşitlik esasına göre tayin edilen mesuliyet sahalarına ait haritaları, her iki tarafça müstakilen basılacak ve karşı tarafa verilecek basılı harita adedi Müşterek Komisyonca tayin edilecektir.

l) Müşterek Komisyon lüzumlu gördüğü bölgelerin 1/5 000 ölçekli haritalarını, mevcut bilgilere dayanarak tanzim edecektir. Bunun için gerekli teknik talimatı hazırlayacaktır.

MADDE : VIII

Hudut İşaretleme Çalışmaları :

Taraflar, Anaprotokolün I nci ve II nci maddelerine göre hudut hattının işaretlenmesinin aşağıdaki prensiplere göre yapılmasında mutabık kalmışlardır :

a) 1926 tarihli Protokolde tarif edilen ve eki haritaların hazırlanmasında kullanılmış bulunan ananirengi şebeke noktalarının yerlerinin arazide araştırılarak tespiti müştereken yapılacak ve bunların arazide açılması ölçülecek, haritadaki aynı noktalar ile aplike ve kontrol edildikten sonra ihya olunacaktır.

b) Hudut hattının araziye aplikesi için, hudut hattı yakınında kurulacak yardımcı noktaların tespitinde, 1926 Protokolü eki haritalardaki ananirengi noktalarının sıklığı kâfi gelmediği takdirde, açılar ölçülmek ve grafik metodla 1926 Protokolü eki haritalara aktarılmak suretiyle yeni noktalarla 1926 Protokolü eki haritaların yapımına esas olan nirengi noktaları sıklaştırılacaktır.

c) Arazide ve hudut hattının yakınında, hudut hattının tespitine yardımcı olmak üzere, gereken sayıda nokta seçilerek tesis edilecek ve bunlar, yukarıda (a) ve (b) fıkralarındaki nirengi noktalarına olan açıları ölçülerek yeni nirengi şebekesine ithal edilecektir.

Tespit edilen noktalar, 1926 Protokolü eki haritalara, açılar esas alınarak grafik metodla konacaktır.

d) Arazide hudut hattının kontrol, tespit ve mevcut olmayan hudut işaretlerinin tamamlanması, aşağıdaki verilere göre yapılacaktır :

1. Lozan Barış Andlaşmasınca tespit ve 1926 Protokolünce tarif edilen ve eki haritalara işaretlenen hudut hattı.

2. Yukarıdaki (a), (b) ve (c) fıkralarında bahse konu nirengi noktaları.

3. 1926 Protokolü ve eki haritalardaki hudut hattının tespitinde kullanılan mevcut bilgiler.

Buna ilaveten, lüzumlu ölçüler (mesafe ve açılar) yukarıdaki haritalardan grafik usulle çıkarılacaktır.

e) Müşterek Komisyon, hudut hattının tespiti için lüzumlu gördüğü başka metodları tatbik edebilecektir.

f) Taraflar, Türk - Yunan hudut hattını müştereken yerinde tespit ve kontrol edecektir. Taraflardan her biri, diğer tarafın temsilcisinin huzurunda, kendi arazisine ait hudut işaretleri ile Müşterek Komisyonca hudut hattında kendisine verilmiş olan hudut işaretlerini dizecektir.

Taraflar hudut hattını yeni hudut haritasına müştereken geçireceklerdir.

g) Kara hududu bölgesindeki hudut işaretleri, hudut hattı üzerinde bulunan, şekil ve ebatları 1926 protokolünde tespit edilmiş bir merkezi hudut işareti ile her işaretten ikibuçuk metre mesafede şekil ve ebatları tespit edilerek tarafların toprakları üzerine dikilecek iki yan hudut işaretinden ibarettir.

Halen hudut hattı üzerinde bulunan hudut işaretlerinin yerleri ve durumları kontrol edilecek ve gerekenler onarılacaktır. Bunların üzerinde mevcut, Türk tarafını ilgilendiren eski yazılar Yunan temsilcilerinin huzurunda, Türkiye tarafından yeni harf ve sayılarla değiştirilecektir. Noksan olan taşların yerlerine, 1926 protokolündeki bilgilere göre yenileri dikilecektir.

Hudut hattının daha iyi belli olması için, mevcut hudut işaretleri aynı tipteki hudut işaretleri ile sıklaştırılacak ve yeni hudut işaretlerinin yeri 1926 protokolünde mevcut bilgilerden faydalanılarak tespit edilecektir.

h) Hudut hattının nehirlerin sulu yataklarından geçtiği bölgelerde, hudut işaretleri, nehirlerin her iki kıyısına ve sağlam zeminler üzerine dikilecek iki hudut direğinden ibaret olacak ve hudut hattı, yan hudut direklerinden aç ve mesafeler yardımı ile tespit edilebilen mevhum hat olacaktır.

Nehir sulu yatağındaki hudut hattına merkezi hudut işareti dikilmesi mümkün ise, dikilecek hudut işaretlerinin şekil ve evsafı müşterek komisyonca tespit edilecek, merkezi işaretler nehirlerin kıyısına dikilecek hudut direklerine aç ve mesafeler ile bağlanacaktır.

Nehir yataklarının değişikliğe uğrayan bölgelerinde ve adalarda dikilecek merkezi hudut işaretleri hudut hattı üzerine, yan hudut direkleri ise gerekli yerlere ve sağlam zeminler üzerine dikilecektir.

Bütün merkezi hudut işaretleri ve dikilecek hudut direkleri kendi aralarında ve diğer nirengi ve sabit noktalara aç ve mesafeler ile bağlanacaktır.

i) 1 nci maddenin (f) fıkrasına göre deniz hududunun işaretlenmesinde kullanılacak sistem, her iki memleket tarafından bakımı yapılabilecek şekilde tespit edilecektir.

j) Bütün hudut işaretleri, hava fotoğraflarında belirecek işaretlemelerle yapılacaktır.

k) Hudut işaretlerinin hepsi, birbirlerine poligonlar ile bağlanacak, elverişli olanlar nirengi noktası olarak tespit edilecektir.

MADDE — IX

Hudut Hattının Tarifi ile Nokta Protokollerine Ait Bilgiler :

Taraflardan her biri, karşı tarafın temsilcisinin huzurunda, hudut hattının geçiş tarifini yapar ve hudut işaretleri nokta protokollerini tanzim eder.

Hazırlanacak nokta protokolleri, aşağıdaki hususları kapsayacaktır :

a) Hududun kara bölgelerinde;

Merkezi hudut işaretlerinin düz (x,y) koordinatları ve kotları (z) komşu işaretlere olan mesafeleri, bunların açıları, en yakın nirengi noktalarına ve açık bir şekilde yerleri belli olan sabit noktalara kadar mesafeleri ile açıları, ayrıca hudut çizgisinin keskin dönüş yaptığı yerlerdeki işaretlerin ve Müşterek Komisyonun tespit edeceği diğer işaretlerinin coğrafi değerleri (,) ile röper bilgileri.

b) Hududun nehir bölgelerinde;

(a) fıkrasındaki bilgilere ilaveten hudut direklerinden varsa merkezi hudut işaretine ve 1926 protokolü eki haritalardaki eski sahillere olan mesafeleri ile karşı taraf hudut direğine olan mesafeleri.

Hududun merkez işareti ile belirtilmediği hallerde hudut direklerinden mevhum hudut hattına kadar olan mesafeler.

c) Deniz hududunda;

Tespit edilecek sisteme göre, inşaatın veya tesisin tarifi, yeri, coğrafi koordinatları (,) vasıfları ve sair lüzumlu bilgiler.

MADDE — X

Modern İşaretleme Belgeleri :

Müşterek Komisyon, işaretleme çalışmaları bittikten sonra, Anaprotokolün VI ncı maddesinin (c) fıkrasına göre, hazırlanmış olan belgeleri kontrol ve tekemmül ettirecektir. Bu belgeler heyet başkanlarınca imzalanacak ve tarafların kendi mevzuatına göre yetkili mercilerinin onayına sunulacaktır. 1926 protokolü ve eklerine göre tanzim edilmiş olan hudut hattının geçişine ve etraflı tarifine ait modern işaretleme belgeleri şunlardır :

- a) Meriç'in denize döküldüğü bölgede Türk - Yunan deniz hududu dahil, bütün hudut hattının teferruatlı tarif protokolü.
  - b) 1/10.000 ölçekli esas hudut haritaları ve eğer yapılmışsa 1/5.000 ölçekli haritaları.
  - c) 1/25.000 ölçekli hudut haritaları (Bunların hazırlanması geciktiği takdirde, daha sonra, tarafların yetkili mercilerinin onayına sunulacaktır.)
  - d) Hudut işaretleri nokta protokolleri. (Geodezik ve Topografik bilgiler)
  - e) Nirengi noktalarına ait koordine ve değer cetvelleri kitabı.
  - f) Hudut işaretlerinin tariflerini, uygulama projelerine göre teknik evsafirını ve numaralama sistemlerini gösteren belgeler.
- Bu belgeler, onayı bildiren notaların teatisi gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

Ankara, 7 Aralık 1971

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

Adına

Reha Aytaman

Dışişleri Bakanlığı

Kıbrıs - Yunanistan Dairesi

Genel Müdür Yardımcısı

YUNANİSTAN KRALLIK HÜKÜMETİ

Adına

Petros Molyviatis

Yunanistan'ın Ankara Büyükelçiliği

Müsteşarı

TÜRK - YUNAN TEKNİK ÇALIŞMA GRUPLARININ TEŞKİLAT ŞEMASI

(Teknik Protokolün 1 nci maddesinin (e) fıkrası)

Türk - Yunan Hududunu İşaretleme Müşterek Komisyonu

Türk - Yunan Teknik Çalışma Grubu

Türk - Yunan Hududu	Türk - Yunan Hududu	Türk - Yunan Hududu	Türk - Yunan Hududu
Yunan Nirengi Ekibi	Karma Aplikasyon ve İşaretleme Ekibi	Karma Aplikasyon ve İşaretleme Ekibi	Türk Nirengi Ekibi

1 nci Bölge

Yunanistan

Türkiye

2 nci Bölge

Türk - Yunan Teknik Çalışma Grubu

Türk - Yunan Hududu	Türk - Yunan Hududu	Türk - Yunan Hududu	Türk - Yunan Hududu
Yunan Nirengi Ekibi	Karma Aplikasyon ve İşaretleme Ekibi	Karma Aplikasyon ve İşaretleme Ekibi	Türk Nirengi Ekibi